

BULETIN informativ

Pentru membrii PUM

al Partidului Umanist din Moldova

Nr. 7
octombrie 2008

● LA CEAS ANIVERSAR – 50 DE ANI ●

MULT STIMATE DOMNULE ION MEREUȚĂ!

Cu ocazia împlinirii vârstei de 50 de ani, vă dorim multă sănătate, fericire, noi realizări în activitatea profesională, voie bună, bucurii.

Bun creștin și umanist, Dumneavoastră sunteți și un om norocos, se vede, că la naștere Dumnezeu V-a pus mâna pe frunte.

Mare suflet, care vibrează cu patos pentru durerile Neamului nostru.

Ne-ați acordat totdeauna o susținere curată și sinceră, pentru care vă purtăm recunoștință adâncă.

Să vă dea Dumnezeu tot ce vă doriți și să vă păstreze mereu fermecătoarea vioiciune sufletească și bogatele daruri ale inimii, care răspândesc atâta încântare la toți cei care au avut norocul să vă cunoască.

Fie ca totdeauna în familia Dumneavoastră să domnească Lumina și Sărbătoarea!

Cu profund respect și recunoștință vă adresăm felicitarea:

ÎNTRU MULȚI ȘI BINECUVÂNȚAȚI ANI!

Membrii Biroului Permanent al PUM.

Ion MEREUȚĂ,

**Președinte al Partidului Umanist din Moldova
(PUM)**

Date biografice

**Născut la 14 octombrie 1958,
s. Dăngeni, raionul Ocnîța,
Republica Moldova**

Studii:

- 1982 — a absolvit Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie “N. Testemițanu”, Chișinău.
- 1991 — obține titlul de doctor în științe, Sankt Petersburg, Rusia;
- 1993 — a absolvit Școala de administrare, Paris, Franța;

- 1994 — a absolvit Școala de Management Medical, Tokio, Japonia;
- 1996 — obține titlul de doctor habilitat, Sankt Petersburg, Rusia;

Activitate profesională:

- 1982–1989 — medic, spitalul raional Ocnîța;
- 1984–1988 — șef secție, spitalul raional Ocnîța;
- 1988–1991 — medic-șef adjunct spitalul raional Ocnîța;
- 1991–1992 — medic-șef, vicedirector, policlinica oncologică MSRM, or. Chișinău;
- 1992–1994 — viceministru al Sănătății, membru al Consiliului Național pentru Persoanele cu Handicap de pe lângă Președintele Republicii Moldova;

• 1994–1998 — dr. conf. univ., Universitatea de Medicină și Farmacie “N. Testemițanu”;

• 1998 – în prezent — profesor universitar, USMF “N. Testemițanu”;

• Academician al Academiei Internaționale “Noosfera” din Rusia, director al Departamentului de Jurisdicție Profesională a Ligii Medicilor din Republica Moldova;

• Deputat în Parlamentul Republicii Moldova de Legislatura a XII;

• Decorat cu medalia “Meritul Civic” al Republicii Moldova.

DECLARAȚIE

a Partidului Umanist din Moldova referitor la proiectul de lege “Privind prevenirea și combaterea discriminării”.

Partidul Umanist din Moldova împărtășește viziunea creștină asupra omului și a lumii ca operă a lui Dumnezeu. Revelația ne spune că omul a fost creat după chipul lui Dumnezeu. Aceasta și este pentru noi distincția, noblețea lui în mijlocul creației, de a fi zidit după chipul Autorului creației. Dumnezeu-Creatorul ne-a făcut ființe responsabile în fața Lui și ne-a dat legile morale de organizare a societății.

Constituția Republicii Moldova consfințește drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului și stipulează excluderea oricărui discriminări, dar, totodată, art. 54 prevede restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, care nu corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional, sfidează ordinea publică, libertățile și demnitatea altor persoane.

În ultimul timp, în țara noastră, a ajuns să fie atacată instituția fundamentală a familiei prin propagarea ideilor și manifestărilor homosexuale și lesbienele, inclusiv organizarea, în acest scop, a adunărilor publice de către aceștia, punându-se problema legiferării parteneriatului civil între două persoane de același sex. Mai grav, cei care își zic de orientare netraditională pretind la adopțiile de copii de către cuplurile de homosexuali.

Manifestările de genul celor ce s-au petrecut în luna mai curent în centrul capitalei desfid morala publică și legile țării. Iată de ce, primarul

localității, la propunerea comisiei de avizare, ar urma să interzică organizarea adunărilor publice atunci când deține date din care rezultă că desfășurarea acestora duce la încălcări ale prevederilor legii.

Homosexualitatea reprezintă un mare pericol pentru societatea noastră din mai multe puncte de vedere. În primul rând, este amenințată direct orice familie. În al doilea, mai mult de 90% din homosexuali sunt și pedofili. Se știe, de asemenea, că mulți dintre purtătorii virusului HIV/SIDA sunt homosexuali.

Indiferent din ce punct de vedere privim problema, religios sau științific, homosexualitatea distruge încetul cu încetul celula de bază a societății, familia și procrearea, și duce în final la dispariția speciei umane.

Pornind de la cele expuse, Partidul Umanist din Moldova se declară vehement împotriva sintagmei de “orientare sexuală” din art. 1 al proiectului de Lege “Privind prevenirea și combaterea discriminării” și cheamă societatea civilă să conștientizeze consecințele grave de depersonificare a omului, a impactului negativ asupra tinerei generații și cere Parlamentului Republicii Moldova să excludă din proiectul de lege nominalizat termeni și noțiuni ca: “grup sexual”, “minoritate sexuală”, “orientare sexuală”, care ar putea să încalce prevederile constituționale, legislative și normele morale în țara noastră.

Biroul Permanent al PUM.

5 octombrie – Ziua Învățătorului

MESAJ DE FELICITAREI

STIMAȚI COLEGI,

Vă adresez cele mai cordiale felicitări cu prilejul Zilei profesionale a lucrătorilor din învățământ. Această frumoasă sărbătoare a devenit cu adevărat una populară, căci cu toții am fost cândva elevi, păstrăm și azi cele mai frumoase amintiri despre primul învățător, despre cel mai iubit și stimat profesor, nutrim sentimente de profundă recunoștință pentru dascălii noștri de odinioară.

Este ziua în care avem prilejul, fiecare dintre noi, să vă mulțumim, că prin dedicația și generozitatea Dumneavoastră ați marcat într-un mod profund, existența atâtor generații. Nicidecum educația unui om nu va putea fi concepută fără implicarea Dumneavoastră. Sunteți parte, alături de părinți și bunici, în lungul și anevoiosul proces de construcție a personalității copiilor.

Chipul drag al învățătorului, privirea lui caldă ne însoțesc în decursul întregii vieți, ne îndeamnă spre fapte bune și ne susțin în momente de grele încercări. Iată de ce în această zi un cuvânt de felicitare și recunoștință îl merită în mod deosebit toți educatorii, învățătorii și profesorii din cadrul sistemului de învățământ preșcolar, preuniversitar și universitar din țara noastră.

În numele Partidului Umanist din Moldova vă adresez încă o dată cele mai sincere urări de bine și sănătate. Vă doresc să aveți parte de muncă creatoare, bunăstare și realizarea tuturor speranțelor.

Vă mulțumesc, dragi dascăli, pentru imensa Dumneavoastră înțelegere, verticalitate, răbdare și tact. Vă mulțumesc pentru că am onoarea de a vă fi aproape!

Cu profund respect și înaltă apreciere,

Ion MEREUȚĂ, Președinte al Partidului Umanist din Moldova,
Doctor habilitat în medicină,
Profesor universitar.

◆Aspecte din activitatea PUM

AJUTOARE PENTRU SINISTRAȚI

Zilele trecute în satele Talmaz și Cioburciu, raionul Ștefan Vodă, a avut loc ceremonia de transmitere către reprezentanții primăriilor din localitate a unor loturi de ajutoare umanitare pentru sinistrații care au avut de suferit în urma inundațiilor din vara aceasta.

Colecta, constând în alimente, îmbrăcăminte, încălțăminte lenjerie de pat, păături, materiale de pansament, obiecte de uz casnic etc., a fost organizată de Partidul Umanist din Moldova în colaborare cu Biserica "Sfânta Cuvioasă Parascheva" din mun. Chișinău, precum și cu alte trei parohii creștin-ortodoxe din satele Mereni, Merenii Noi și Delacău, raionul Anenii Noi.

"Ne-am simțit obligați moral să facem acest lucru, pentru că este în spiritul creștinismului și umanismului, pentru că trebuie să fim solidari atât la bucurii, cât, mai ales la necazuri. Nu putem să fim nepăsători de starea aproapelui nostru, atunci când este în lipsă sau suferință, a declarat domnul Ion Mereuță, președintele Partidului Umanist din Moldova, cel care s-a ocupat de colectarea, depozitarea și transportarea ajutoarelor".

Cu această ocazie, reprezentanții primăriilor amintite mai sus, au mulțimit tuturor celor ce au donat ori s-au implicat în cadrul acestei acțiuni de sprijinire a sinistraților din zonele afectate de inundații.

L. DOLGANIUC,
cor. nostru.

ÎN SPIRIT UMANIST

La ora actuală Republica Moldova se confruntă cu o diversitate de probleme în domeniul ocrotirii sănătății,

cele mai grave fiind asigurarea cu medicamente, înzestrarea cu utilaj modern și computerizat, pentru efectuarea operativă și eficientă a investigațiilor în vederea stabilirii unui diagnostic cât mai exact, dar și pentru tratarea cu succes a pacienților și, mai ales, cu completarea statelor de personal medical mediu și superior.

Conform statisticilor, mai mult de 350 de localități din țară duc lipsă de asemenea categorii de specialiști.

Pornind de la cele expuse, un grup de medici cu o bogată experiență de muncă, membri ai Partidului Umanist din Moldova, a inițiat un proiect de asistență medicală gratuită pentru persoanele care nu au acces la serviciile medicale calificate în mediul rural.

Recent, un echipaj mobil, format din medici, condus de domnul Ion Mereuță, profesor, doctor habilitat în medicină, din cadrul Centrului Privat de Medicină „Vera Iacob”, a acordat consultații și îngrijiri medicale pentru 117 persoane din localitățile raionului Florești.

Proiectul sus-numit prevede oferirea unei game largi de investigații, consultații și analize de laborator cu posibilități rapide de diagnosticare și de tratament a pacienților din satele și centrele raionale ale republicii.

Ion MURGU,
medic.

SCRISOARE DE MULȚUMIRE

Prin aceste rânduri ținem să mulțumim conducerii Partidului Umanist din Moldova pentru bunăvoința pe care ne-ați arătat-o și sprijinul material și moral pe care ni l-ați acordat. Dorim ca aceste mulțumiri sincere, pe care le

exprimăm din tot sufletul, și din partea familiei noastre, să vă găsească sănătoși și împăcați.

De asemenea, aducem sincere mulțumiri pe această cale domnului Ion MEREUȚĂ, președinte al Partidului Umanist din Moldova, care a răspuns cu promptitudine la solicitarea noastră, și căruia îi aparține decizia finală în acest sens. Este, cu adevărat, un gest extraordinar, demn de admirație!

Să vă dea Dumnezeu multă sănătate, spor la muncă și tot ceea ce vă doriți. Zile cât mai luminoase, ocrotite de Mântuitorul nostru Iisus Hristos.

Cu deosebit respect,

Vasile CAPMOALE,
Emilia PUIU,
invalidi gradul I,
or. Chișinău.

O vizită în familie. Domnul Ion MEREUȚĂ (în stânga), întreținându-se cordial cu domnul Vasile CAPMOALE, invalid de gradul I.
Foto: P. Tudor.

După recente „modificări”, „precizări”, „profilări”, „menționări”, „prevederi”, „determinări”, „stabiliri” etcetera, etcetera, introduse de către Parlamentul Republicii Moldova în Codul Electoral, volens-nolens, a demarat, de fapt, cionăgeala electorală 2009. Înțelegând prea bine, că nu mai poate pupa claușa ușii Parlamentului, și parcă pentru a ne convinge o dată în plus, că „mama proștilor e tot timpul gravidă”, și după cum susțin alții, că „și cea a imbecililor e mereu borțoasă”, precum glăsuiește un vechi proverb englezesc, PPCD-ul, într-o adevărată deznădăjduire, a lansat propunerea de majorare a pragului electoral și a votat părleazul de trecere în legislativul țării de 6% (deși, logic, nu era interesat de aceasta).

„Patrioți” de meserie, vorba lui Eminescu, ne consolează cu speranța că dacă, ferească Dumnezeu, nu-l vor putea ei sări, atunci, musai, nu-l vor trece nici concurenții din opoziție. Doamne ferește, departe de mine gândul de a dori cuiva ceva rău, de a inocula cuiva becinsic din fire, ideea capitulantă, că ortacii lui

FOILETON CA LA NOI, LA NIMENI...

Voronin vor câștiga negreșit alegerile parlamentare viitoare, dar rămân convins, că opoziția, așa cum arată ea astăzi, neapărat, le va pierde.

Pot afirma fără exagerare, că așa-ziii comuniști (care au devenit capitaliști într-o noapte, într-o zi) sunt bine organizați, disciplinați în moravurile lor, nemaivorbind de fariseismul lor politic, intelectual și moral, bine pus la punct, iar liderul acestora are un rating destul de solid în rândul populației de la sate.

Rămăi tablou pur și simplu de fantezia lor bogată, de diversitatea matrapazlăcurilor și pungășiilor cu care ei au indus în eroare electoratul, și de inventivitatea cu care ei au „operat” în alegerile parlamentare precedente.

Nu știu, dacă vă amintiți, în anul 2001 baronii roșii au mers în alegeri cu câteva idei de bază, care au avut priză la electorat: „dezastru social” al guvernării democraților până în anul 2001, perspectivele aderării Republicii Moldova la uniunea Rusia-Bielarus, introducerea limbii ruse în calitate de a doua limbă de stat, eradicarea sărăciei etc.

În 2005 stăpânirea a schimbat macazul, principalii piloni pe care și-a durat întreaga campanie electorală fiind integrarea Republicii Moldova în Uniunea Europeană, „rezultatele

bune” ale guvernării comuniste în ultimii patru ani, soluționarea diferendului transnistrian, combaterea corupției. Cu toate că argumentele invocate în campania electorală din 2005 au fost mai puțin convingătoare decât cele din anul 2001, și aceste reflecții și idei au avut sorți de izbândă, comuniștii izbutind să se mențină la cârma țării. Oare ce va mai pune la cale PCRm la alegerile parlamentare de la anul viitor? Rămâne doar să ghicim.

Cu părere de rău, opoziția este dezbinată și hărțuită. Din mai multe motive. Iată doar câteva: lipsa de unitate în rândul opozițiilor, lipsa unui lider politic puternic, credibil, absența unei mase critice a cetățenilor, convingși de necesitatea unor schimbări (un mare număr al acestor potențiali contestatari se află la munci în străinătate), controlul total al guvernanților asupra Televiziunii de Stat și a Radiofuziunii Naționale a Republicii Moldova etc.

În această situație opoziția trebuie să-și concentreze eforturile pentru elaborarea unui proiect politic comun, după cum a propus, de nenumărate ori, conducerea Partidului Umanist din Moldova: să ne cântărim șansele electorale, să vedem care sunt prioritățile noastre, să pregătim și să lansăm campania

electorală foarte serios. Obiectivul principal al tuturor partidelor de opoziție trebuie să fie debarcarea comuniștilor.

Din păcate, după 4 aprilie 2005, unii dintre preținșii anticomuniști moldoveni, frustrați de câte ceva, și rămânând fără ciolan, au fost cotonogiți definitiv. Așadar, pentru prima dată proeuropenii și mai puțin proeuropenii autohtoni au fost duși de nas de Voronin ca niște copii de grădiniță.

Este, cel puțin ridicol, să auzi mereu frășuiala cum că mai-marele peste țară nu a îndeplinit cele 10 porunci „mitice”, atunci, când nimeni până în ziua de azi, nu a scos la iveală măcar un petec de hârtie, conținând principalele puncte de vedere în problemele vizate, semnat de acesta și opoziții săi.

Astfel, D. Diacov, V. Filat, O. Serebrian și I. Roșca, contrar bunului simț, ne-au „fericit” cu un președinte comunist, fără a-l obliga pe acesta la careva angajamente față de norod.

După o habă de vreme, unii dintre ei, dându-și seama că li s-a întins o cursă, au început a se vâicări și a trepăda pe la Pro TV, făcând fel și fel de declarații „justificative”, sperând că naivii alegători îi vor ierta și vor alerga cu limba scoasă, ca altă dată, la urnele de vot. Electoratul, însă, vorba Bibliiei, după atâta

năstrușnică ispravă „a rămas cu sufletul moale ca apa”, în neștie...

Și mai e o problemă de care vreau să amintesc. De fapt, este un termen, care se numește responsabilitate, iar DEX-ul îl definește în felul următor: „Obligația de a efectua un lucru, de a răspunde, de a da socoteală de ceva, de a accepta și suporta consecințele; răspundere.”

Pornind de la cele expuse mai sus, dacă timonierii partidelor de opoziție, ar fi dat dovadă de nițică răspundere față de cei care i-au votat, ar fi fost mai normal din partea lor să fi demisionat. Între altele, nu poate convinge nici chiar autoflagelarea domnului Filat, din simplul motiv, că un pretins lider anticomunist ar trebui să prevadă la ce poate duce cărdășia cu „nașul nașilor mafiei comuniste”.

Cu părere de rău, de la 1989 încoace, toate merg anapoda în țara asta: că o fi din cauza prostiei omeniești, că o fi din cauza partidelor politice... Cine știe...

Un lucru e arhicunoscut: teribilismul, nepăsarea și lipsa de responsabilitate civică în țară „de la vladică până la opincă”, ne-a adus la starea dezastruoasă în care ne aflăm. Vă este, desigur, prea bine cunoscută vechea zicală populară: „Ca la noi, la nimeni...”.

Ion RĂZLOG.

STATUTUL

PARTIDULUI UMANIST DIN MOLDOVA

Adoptat la Congresul de constituire al Partidului Umanist din Moldova (PUM) la 10 decembrie 2005

I. Dispoziții generale

1.1. Partidul Umanist din Moldova (în continuare – partid), este o asociație benevolă a cetățenilor Republicii Moldova, constituită pe baza concepțiilor, idealurilor, scopului și obiectivelor care contribuie la realizarea voinței politice a anumitei părți a populației, prin cucerirea într-un mod legal, a puterii de stat și participarea la exercitarea ei.

1.2. Partidul își realizează activitatea sa în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, Legea Republicii Moldova privind partidele și alte organizații social-politice Nr. 718– XII din 17.09.91, Hotărârea Guvernului Republicii Moldova despre Regulamentul cu privire la înregistrarea partidelor și altor organizații social-politice Nr.699 din 23.07.99, Codului Civil al RM Nr.1107-XV din 06.06.2002, precum și în baza prezentului Statut.

1.3. Partidul posedă calitatea de persoană juridică, independență financiară, economică și organizațională.

1.4. Partidul acționează pe întreg teritoriul și se află sub jurisdicția Constituției Republicii Moldova. Partidul își formează structura conform principiului teritorial, care coincide cu divizarea teritorial – administrativă a Republicii Moldova.

1.5. Partidul are ștampila sa, simbolurile sale – siglă, drapel și alte elemente în stil și posedă dreptul exclusiv de a le folosi.

1.6. Sigla Partidului Umanist din Moldova reprezintă patru oameni ce s-au încins într-o horă, simbolizând unitatea și stăpînesc globul, semnificînd demnitatea umană și familială — baza umanității. În centru este plasat globul pămîntesc, pe ecuatorul cărui sunt înscrise trei litere — PUM, litera U este cea mai mare și simbolizează umanismul drept concept universal de supraviețuire a omenirii. Litera P — partid, iar litera M — Moldova. Aceste trei litere sunt înscrise în culorile tricolorului, ce simbolizează stăruința Republicii Moldova.

1.7. Drapelul PUM este alb, avînd în centru imprimată sigla partidului.

1.8. Partidul colaborează cu alte partide, mișcări social – politice, blocuri politice, ONG-uri, care au ca obiectiv aspirațiile Partidului, cît și cu organizații similare, cetățeni ai Republicii Moldova de peste hotare.

1.9. În conformitate cu Statutul și legislația Republicii Moldova, Partidul are dreptul să intre în asociații internaționale, să stabilească relații internaționale și contacte directe, să încheie acorduri (contracte).

1.10. Partidul poate desemna delegați la congrese, conferințe, simpozioane internaționale etc.

1.11. Partidul poate încheia contracte, acorduri, memorandumi cu diferite partide similare din alte țări în domeniul schimburilor de experiență, pregătirea cadrelor, etc.

1.12. Sediul Biroului permanent al partidului se află în mun. Chișinău, or. Codru, str. Sf. Gheorghe nr.12.

II. Concepțiile și valorile doctrinale ale PUM

2.1. Partidul a apărut din necesitățile reevaluării omului în societate, reafirmării valorilor umane și a demnității, precum și a relațiilor dintre om, societate și stat.

2.2. Partidul promovează doctrina umanismului, care oferă repere teoretice

și practice pentru soluționarea contradicțiilor majore, manifestate în cadrul sistemului politic al societății contemporane.

2.3. Valorile fundamentale ce stau la baza doctrinei Partidului sunt:

- libertatea personalității umane la exercitarea deplină a drepturilor, libertăților și îndatoririlor fundamentale ale omului;
- responsabilitatea umană ca factor de armonizare a aspirațiilor omului cu interesele majore ale societății;
- cunoașterea trebuie să devină mijloc de dobîndire a libertății individului și condiție de asumare a responsabilității;
- inițiativa și proprietatea privată ca factor de garanție a protecției economice și sociale, ca o condiție de manifestare atît a libertății, cît și a responsabilității individului;
- reafirmarea în relațiile umane și în relațiile om – societate – stat, a moralei și culturii sociale, a principiilor general umane, a virtuților morale și divine.

2.4. Partidul se angajează să reprezinte politic pe toți cetățenii care au credință, reafirmă și implementează principiile democratice, valoarea umană privind necesitatea împlinirii personalității și afirmării demnității umane. Partidul consideră că afirmarea personalității și a demnității umane poate avea loc numai în condițiile unui nivel înalt de bunăstare, de aceea susține inițiativa privată și antreprenoriatul pentru a forma și a promova clasa medie din Moldova și capitalul autohton în numele prosperării țării.

2.5. Partidul se angajează să reprezinte politic pe toți cetățenii care au credință, reafirmă și implementează principiile democratice, valoarea umană privind necesitatea împlinirii personalității și afirmării demnității umane. Partidul consideră că afirmarea personalității și a demnității umane poate avea loc numai în condițiile unui nivel înalt de bunăstare, de aceea susține inițiativa privată și antreprenoriatul pentru a forma și a promova clasa medie din Moldova și capitalul autohton în numele prosperării țării.

III. Scopurile, obiectivele și principiile PUM. Mijloacele de realizare a lor

A. Scopul

3.1. Drept scop principal, PUM consideră:

3.1.1. Promovarea și realizarea integrității teritoriale a Republicii Moldova, edificarea societății umaniste și integrarea Moldovei în valorile europene și mondiale;

3.1.2. Reînvierea Demnității Umane și Naționale în Republica Moldova;

3.1.3. Ridicarea societății din criza social-economică prin participarea economică a statului; asigurarea unei calități înalte a vieții în Republica Moldova;

3.1.4. Crearea condițiilor vitale necesare pentru dezvoltarea omului și afirmarea lui ca personalitate în societate;

3.1.5. Consolidarea cetățenilor Republicii Moldova avînd ca scop confirmarea sa ca un popor unitar și națune;

3.1.6. Afirmarea unei societăți bazate pe norme de Drept, Demnitate și Credință;

3.1.7. Umanizarea politicii.

B. Obiective

Întru realizarea scopurilor statutare, Partidul:

3.2.1. Va contribui la manifestarea liberă a personalității umane prin exercitarea deplină a drepturilor, libertăților și îndatoririlor omului;

3.2.2. Va promova ca factor de armonizare a aspirațiilor omului cu interesele generale ale societății noastre – responsabilitatea umană;

3.2.3. Va considera cunoașterea și creativitatea omului ca mijloc de dobîndire a libertății pe de o parte, iar pe de alta, de asumare a responsabilităților;

3.2.4. Va considera proprietatea privată ca factor de menținere a inițiativei sociale, ca o condiție de manifestare a libertății și responsabilității individuale, susținînd interesele întreprinzătorilor particulari și inițiativa privată ca un element ce va menține pluralitatea economică și ca factor general, care va dezvolta economia în ansamblu în Moldova și va promova capitalul autohton;

3.2.5. Va contribui la renașterea economică, politică, spirituală și culturală a Republicii Moldova, a Umanismului, Demnității Umane, Naționale și Credinței;

3.2.6. Va contribui la stabilitatea și dezvoltarea social politică și economică în țară;

3.2.7. Va lupta în conformitate cu legea pentru a câștiga majoritatea în organele puterii legislative și executive de toate nivelurile;

3.2.8. Va susține cursul implementării relațiilor economice de piață, a antreprenoriatului, dar și a unei politici sociale adecvate pentru toate categoriile sociale;

3.2.9. Va contribui activ la renașterea satului, înfăptuirea reformei agrare, valorificarea vredniciei țărănimii și dezvoltării tuturor localităților;

3.2.10. Va contribui la propagarea și promovarea valorilor general umane, va proteja valorile naționale și drepturile omului, va contribui la afirmarea Umanismului, a Demnității Umane, Naționale și Credinței;

3.2.11. Va apăra dreptul oamenilor la credință și va promova o politică socială a fețelor bisericesti, va apăra și va consolida creștinismul, convetuirea pașnică cu alte confesiuni;

3.2.12. Va contribui la stoparea migrației excesive din Republica Moldova mai ales a tinerilor intelectuali și folosirea intelectului societății pentru redresarea economiei naționale, dezvoltarea și civilizarea societății moldovenești.

C. Principii

3.3. Partidul se va conduce în activitatea sa de următoarele principii:

3.3.1. Prioritatea valorilor general – umane a umanismului, a Demnității și Credinței;

3.3.2. Pluralismul de idei, concepții, atitudine respectuoasă față de biserică ortodoxă din Moldova, față de alte confesiuni și de libera cugetare;

3.3.3. Egalitatea proprietăților și apărarea lor de către stat; proprietatea privată apărută de stat va constitui sursa garanției libertăților individuale și intereselor omului.

3.3.4. Activitatea antreprenorială și proprietatea privată va fi garantată și apărută de stat;

3.3.5. Crearea unui stat democratic, bazat pe drept, a unui stat economic și social, și a unei societăți umaniste;

3.3.6. Va realiza și alte principii care rezultă din Constituția Republicii Moldova.

D. Mijloace de realizare

3.4. Mijloacele de realizare a programului său sunt:

3.4.1. Propagarea și realizarea scopului și obiectivelor propuse în statut și în programul partidului;

3.4.2. Realizarea expertizei evolutive a proceselor social – politice și economice din țară;

3.4.3. Elaborarea programelor concrete în diferite domenii ale vieții social economice și contribuirea la realizarea lor;

3.4.4. Elaborarea și realizarea programelor de instruire în domeniul social politic și economic;

3.4.5. Desemnarea din partea Partidului a candidaților în organele reprezentative ale puterii de stat de toate nivelurile și desfășurarea campaniilor electorale în mod activ legal și cinstit;

3.4.6. Participarea la procesul de formare ale organelor conducerii de stat;

3.4.7. Convingerea cetățenilor țării prin Demnitate și Credință și aderarea lor la partid;

3.4.8. Crearea organizațiilor teritoriale – piramidale și solare ale Partidului pe tot teritoriul Republicii Moldova și sporirea permanentă a numărului și simpatizanților partidului;

3.4.9. Crearea condițiilor politice și favorabile pentru activitatea membrilor de partid;

3.4.10. Organizarea simpozioanelor, conferințelor, seminarelor, consfătuirilor pe diferite probleme social-economice și politice cu prezentarea recomandărilor în domeniul respectiv.

3.4.11. Organizarea în caz de necesitate și în conformitate cu legea a mitingurilor, întrunirilor, demonstrațiilor, adunărilor și a altor manifestări de masă;

3.4.12. Colaborarea cu alte partide și mișcări social – politice pentru realizarea intereselor și obiectivelor comune, crearea blocurilor politice și electorale;

3.4.13. Realizarea inițiativelor legislative prin intermediul propriilor organe de conducere republicane asupra perfectării sau anulării legislației în vigoare contrare principiilor dreptului internațional și constituțional.

3.4.14. Partidul își propune să ajungă la guvernare în Republica Moldova, ca mijloc suprem de realizare a scopurilor propuse.

IV. Resursele umane ale Partidului

4.1. Calitatea de membru al partidului este consemnată. Membru al partidului poate fi orice cetățean capabil al Republicii Moldova care a împlinit vârsta de 18 ani, care împărtășește principiile statutare și programatice ale partidului și lucrează activ pentru realizarea lor.

Membrul partidului nu poate fi concomitent și membru al altei organizații social-politice sau partid.

4.2. Primirea în calitate de membru al partidului se înfăptuiește de către organizația de bază a partidului, organizația teritorială, sau de către organele de conducere republicane, în baza unei cereri respective, expusă în formă scrisă.

4.3. Calitatea de membru al partidului se confirmă prin adevărta de membru al "PUM", eliberată în conformitate cu ordinea stabilită de Biroul Permanent.

4.4. Membrii partidului au obligația de a plăti cotizația de aderare și cotizații lunare. Mărimea cotizațiilor și cota mijloacelor bănești defalcate în organele republicane de către organizațiile teritoriale din încasările lor se stabilește de către Consiliul Național al partidului.

Sunt scutiți de plata cotizației de membru pensionarii, studenții și persoanele neangajate în câmpul muncii.

Continuare din pag. 3

4.5. Membrii partidului pot depune, pe bază benevolă, cotizații cu destinație specială atât în formă bănească, cât și materială.

4.6. Excluderea din membru al partidului se înfăptuiește de către organizația de bază sau de către organele ierarhic superioare sau republicane ale partidului în cazurile: eschivării de la îndeplinirea îndatoririlor asumate benevol, săvârșirii unor acțiuni ce contravin Statutului și Programului, ca să nu dăuneze intereselor partidului;

4.7.2. Persoanele compromise moral și politic, care au fost condamnate pentru trădarea intereselor țării, corupției, alte infracțiuni și fapte antisociale;

4.7.3. Persoanele care promovează extremismul, fascismul, anarhismul, rasismul, șovinismul și orice alte idei și acțiuni extremiste, care se contrapun drepturilor și libertăților fundamentale ale omului;

4.8. Înregistrarea membrilor Partidului se înfăptuiește centralizat la Chișinău, la sediul central al Partidului într-un registru special.

V. Drepturile și obligațiile membrilor partidului

5.1. Membrul partidului are dreptul:

5.1.1. să asiste cu drept de vot hotărâtor la adunările organizației teritoriale unde se află în evidență;

5.1.2. să aleagă și să fie ales în toate organele de conducere ale partidului;

5.1.3. să-și expună liber opinia asupra tuturor chestiunilor discutate în cadrul partidului;

5.1.4. să participe la pregătirea hotărârilor ce vizează toate problemele politicii partidului în ordinea și limitele prevăzute de prezentul Statut;

5.1.5. să aibă acces la informația ce vizează diverse aspecte ale activității partidului;

5.1.6. să beneficieze de susținerea partidului față de organele puterii și conducerii în scopul de a-și apăra drepturile și interesele;

5.1.7. să propună și să fie propus candidat în deputați de orice nivel;

5.1.8. să părăsească benevol partidul.

5.2. Membrul partidului este obligat:

5.2.1. să respecte cu strictețe Statutul partidului, disciplina și să fie disciplinat;

5.2.2. să desfășoare propagandă ideilor și tezelor programatice ale partidului și să le susțină în toate organele și instanțele;

5.2.3. să consolideze rândurile partidului și să contribuie la sporirea calitativă a numărului de membri ai partidului;

5.2.4. să plătească regulat cotizațiile de membru stabilite;

5.2.5. să execute deciziile organelor de conducere ale partidului.

5.3. Membrii partidului folosesc în lucrul său de partid numai metode democratice, nonviolente de luptă și anume: propagandă ideilor Statutului și Programului partidului în rândurile populației republicii; propagarea informației despre activitatea partidului prin convorbiri, relații, foi volante, scrisori deschise, inclusiv prin intermediul mijloacelor de informare în masă; participarea la activitatea organelor electorale; organizarea demonstrațiilor pașnice, a mitingurilor, grevelor. Fiecare membru al partidului poartă

responsabilitate personală în fața legislației Republicii Moldova.

5.4. Membrii partidului au dreptul la acțiuni independente și pot decide de sine stătător la ce măsuri și în ce grad să participe, dar în aceste cazuri sînt obligați să se conducă de prevederile Statutului și Programului, ca să nu dăuneze intereselor partidului.

VI. Organele de conducere și control

6.1. Organele de conducere și control ale partidului sînt:

- Congresul;
- Consiliul Național;
- Biroul Permanent;
- Președintele;
- Comisia republicană de revizie.

6.2. Organul suprem de conducere al partidului este Congresul.

6.3. Congresul se convoacă nu mai rar decât o dată la cinci ani de către Consiliul Național.

6.4. Delegații la Congres se aleg la adunările organizațiilor teritoriale în conformitate cu norma de reprezentare și de prevederile stabilite de Consiliul Național.

6.5. Împuternicirile delegaților se confirmă de către Comisia de validare

6.6. Congresul este deliberativ dacă la lucrările lui participă 50%+1 (majoritatea simplă) din delegații aleși.

6.7. Președintele partidului, membrii Biroului permanent, Președintele Comisiei republicane de revizie participă la lucrările Congresului în conformitate cu prevederile art. 6.4 din prezentul Statut, cu drept de vot, de rând cu delegații.

6.8. Congresul partidului:

a) adoptă Statutul și Programul partidului, adoptă modificările și completările la Statut;

b) alege Președintele Partidului;

c) alege Consiliul Național, stabilește numărul de membri ai Consiliului Național și Comisia republicană de revizie;

d) examinează darea de seamă a Consiliului Național și a Comisiei republicane de revizie;

e) discută problemele partidului, elaborează strategia, tactica și metodele de realizare a lor;

f) adoptă decizii despre reorganizarea și lichidarea partidului.

6.9. Deciziile la Congres se adoptă prin simpla majoritate de voturi, exceptând subpunctele a) și f) ale punctului 6.8., pentru care este nevoie de 2/3 din voturi.

6.10. Modalitatea de votare la adoptarea deciziilor este stabilită de către delegații Congresului.

6.11. Președintele partidului exercită și funcția de Președinte al Consiliului Național și al Biroului permanent.

6.12. Congresul extraordinar se poate convoca la cererea Consiliului Național, a Președintelui Partidului, a Comisiei de revizie, a 1/3 a membrilor de partid sau 1/3 a organizațiilor de bază teritoriale de partid.

6.13. Organul inferior Congresului este Consiliul Național, al cărui componentă o constituie președinții Organizațiilor teritoriale ale partidului, membrii Biroului permanent, Președintele partidului, și alți membri ai partidului aleși la Congres;

6.14. Consiliul Național:

a) soluționează probleme strategice și tactice ale partidului în corespondență cu Programul, Statutul și deciziile Congresului; elaborează, cu titlu de inițiativă legislativă, propuneri asupra direcțiilor principale ale politicii interne și externe, precum și alte chestiuni ce nu țin de competența Congresului;

b) confirmă candidaturile pentru alegeri și organele de conducere;

c) convoacă Congresul partidului și stabilește norma de reprezentare;

d) la propunerea Președintelui partidului, alege vice-președinții, Secretarul executiv;

e) stabilește mărimile cotizațiilor de membri;

f) aprobă atribuțiile simbolice ale partidului.

6.15. Ședințele Consiliului Național se convoacă, după necesitate, dar nu mai rar decât o dată în 6 luni. Consiliul Național este competent de a lua decizii dacă la ședință sînt prezenți nu mai puțin de o jumătate din numărul membrilor. Deciziile Consiliului Național se adoptă cu o simplă majoritate de voturi.

6.16. Ședințele extraordinare ale Consiliului Național se pot convoca la cererea a nu mai puțin de 1/3 din membrii Consiliului.

6.17. Consiliul Național are dreptul să coopteze în componența sa noi membri în perioada dintre congrese.

6.18. Organul inferior Consiliului Național este Biroul Permanent, care este organul executiv principal.

6.19. Biroul Permanent se convoacă în ședință lunar.

6.20. Biroul Permanent este în drept de a lua decizii dacă la ședință sînt prezenți nu mai puțin de o jumătate din numărul membrilor. Decizia se adoptă prin simplă majoritate de voturi.

6.21. Ședințele Biroului permanent sînt convocate de către Președinte sau de secretarul executiv la indicația Președintelui.

6.22. Biroul permanent:

a) coordonează activitatea organizațiilor teritoriale ale partidului;

b) aprobă structura aparatului;

c) formează bugetul partidului, aprobă devizul de cheltuieli și venituri;

d) convoacă ședințele Consiliului Național, stabilește ordinea de zi;

e) coordonează activitatea organelor de presă al partidului, aprobă și eliberează din funcție redactorul-șef al organului de presă;

f) organizează munca cotidiană în conformitate cu deciziile Consiliului Național și Congresului partidului;

g) adoptă decizii despre crearea organizațiilor de tineret, de femei, de profiluri în cadrul partidului;

h) adoptă decizii, alte acte ce țin de activitatea statutară a partidului (cu excepția celor ce țin strict de competența Congresului și a Consiliului Național), introduce schimbări și completări în ele;

i) aprobă adresa juridică a partidului și modificarea acesteia.

6.23. Pentru soluționarea unor probleme ce țin de interesele partidului se pot crea grupuri de lucru, Comisii și alte organe. Ordinea de creare și activitate a lor este stabilită de Biroul permanent.

6.24. În componența Biroului permanent intra:

a) Președintele partidului;

b) Vice-președinții Consiliului Național;

c) Secretarul executiv al partidului;

d) Președintele Organizației teritoriale Chișinău;

e) Președinții organizației de tineret, femei sau de profil.

6.25. Biroul Permanent se convoacă și în ședințe după necesitate.

6.26. Persoana oficială de prim rang a partidului este Președintele partidului.

6.27. Atribuțiile Președintelui partidului:

a) exercită conducerea activității a Congresului, Consiliului Național și Biroului Permanent;

b) asigură formarea și realizarea strategiei politice a partidului;

c) încheie contracte și acorduri politice din numele partidului;

d) face declarații în numele partidului;

e) duce tratative cu alte partide și mișcări în scopul creării de blocuri electorale;

f) determină strategia și tactica acțiunilor partidului în cazul destabilizării

situației politice în Moldova, crizei puterii de stat în Moldova;

g) reprezintă partidul în relațiile cu Parlamentul, Guvernul, organele administrației publice, alte formațiuni social-politice din țară și de peste hotare;

h) propune Consiliului Național candidaturile pentru a fi alese în funcția de vice – președinte, secretar executiv, altor membri ai Prezidiului;

i) soluționează și alte chestiuni ce țin de conducerea activității partidului în conformitate cu legislația Republicii Moldova, precum și prezentul Statut.

6.28. Activitatea aparatului Biroului permanent este condusă de către secretarul executiv al partidului.

Secretarul executiv al partidului:

a) organizează activitatea orientată spre executarea deciziilor organelor de conducere ale partidului;

b) realizează activitatea de coordonare a comitetelor executive teritoriale ale partidului;

c) distribuie funcțiile colaboratorilor aparatului;

d) prezintă proiectul de state la ședința Biroului permanent

e) formează proiectul ordinii de zi a Biroului permanent;

f) examinează și proiectele de decizii propuse la ședințele Biroului permanent către comitete, comisii și grupuri de lucru;

g) analizează executarea deciziilor adoptate anterior și informează periodic despre aceasta Biroul permanent;

h) realizează legătura cu Comisia republicană de revizie;

i) asigură organizațional activitatea Biroului permanent, comitetelor, comisiilor și grupurilor de lucru.

6.29. Comisia republicană de revizie, nu mai rar decât o dată pe an, efectuează controlul asupra activității financiare și de gospodărire a organelor de conducere, executării devizului de cheltuieli, utilizării averii.

6.30. Președintele Comisiei republicane de revizie este ales de către membrii comisiei.

6.31. Comisia republicană de revizie își convoacă ședințele conform necesității, dar nu mai rar decât o dată în trimestru.

6.32. Deciziile Comisiei republicane de revizie se adoptă prin majoritatea de voturi ale membrilor prezenți la ședințe.

6.33. Comisia republicană de revizie își exercită funcțiile sale pe baze obștești.

6.34. Expirarea împuternicirilor organelor de conducere și persoanelor oficiale ale partidului se efectuează în aceeași ordine ca și alegerea.

VII. Comisia de etică, litigii și petiții

7.1. Comisia de etică, litigii și petiții a partidului este aleasă de Congres și este organ de jurisdicție al partidului

7.2. Comisia de etică, litigii și petiții a Partidului se alege pe o perioadă de 5 ani fiind constituită din minimum 5 membri. Președintele și vicepreședintele comisiei se aleg prin vot deschis de către membrii săi pentru unul sau cel mult 2 mandate consecutive.

7.3. Comisia de etică, litigii și petiții a Partidului se întrunește la sesizarea organelor de conducere ale partidului sau din propria inițiativă.

7.4. Comisia de etică, litigii și petiții a Partidului are următoarele atribuții:

a) oferă consultații de specialitate în vederea soluționării cererilor adresate spre rezolvare organelor de conducere;

b) analizează cerințe de contestare a excluderii din partid și în caz de admitere a contestației înaintea cazului spre reexaminare și decizie Consiliului Național;

c) soluționează petițiile și demersurile

în legătură cu prevederile statutare ale partidului;

d) prezintă anual rapoarte de activitate în cadrul sesiunii Consiliului Național.

7.5 Președintele comisiei de etică, litigii și petiții a Partidului participă la sesiunile consiliului național și la ședințele biroului permanent având drept de vot consultativ.

7.6 Membrii comisiei de etică , litigii și petiții a Partidului nu pot fi aleși în organele de conducere și control ale partidului

VIII . Organizațiile teritoriale ale partidului

8.1. Organizațiile teritoriale ale partidului se creează la nivel de raion, municipiu, oraș și nu sunt persoane juridice.

8.2. Organizațiile teritoriale își exercită activitatea lor în conformitate cu cerințele Statutului și Programului partidului , cu legislația în vigoare a Republicii Moldova.

8.3. Organele de conducere și control ale organizațiilor teritoriale sunt:

- a) la nivel de raion, municipiu, oraș:
- Conferința;
  - Consiliul raional, municipal, orașenesc;
  - Comitetul executiv;
  - Comisia de revizie;
- b) organizația de bază trebuie să fie constituită din cel puțin 5 membri ai partidului:

- Adunarea generală
- Președintele (în cazul când numărul de membri depășește de 25, atunci se alege comitetul executiv).

8.4. Conferința teritorială:

- a) alege Consiliul teritorial al raionului, municipiului, orașului și Comisia de revizie;
- b) analizează lucrul efectuat de Consiliul și Comisia de revizie între conferințe;
- c) alege delegați.

8.5. Conferința teritorială este convocată de către consiliul respectiv nu mai rar decât o dată în an. Deciziile se adoptă cu o simplă majoritate de voturi.

8.6. Consiliul raional , municipal, orașenesc:

- a) conduce activitatea organizațiilor teritoriale în perioada dintre conferințe;
- b) alege Comitetul executiv, președintele, vice-președintele și secretarul executiv al consiliului teritorial care intră în componența comitetului executiv;
- c) aprobă candidaturile pentru alegerile în organele locale de conducere.

8.7. Ședințele consiliului teritorial se convoacă de către comitetul executiv după necesitate, dar nu mai rar decât o dată în trimestru. Ele sînt considerate deliberative dacă la ele participă mai mult de jumătate din membrii consiliului. Decizia se adoptă cu o simplă majoritate de voturi.

8.8. Consiliul teritorial are dreptul, în perioada dintre conferințe, să coopteze noi membri ai partidului în componența sa și să excludă membrii ce nu fac față obligațiilor funcționale, cu aprobare ulterioară la conferința curentă.

8.9. Comitetul executiv convoacă ședințe lunare.

8.10. Comisia teritorială de revizie, după necesitate, controlează activitatea financiară ale organizațiilor teritoriale,

informează consiliul și Comisia republicană de revizie despre încălcările depistate.

8.11. Adunarea generală a organizației de bază:

- a) alege președintele, vice-președintele și secretarul executiv;
- b) alege comitetul executiv;
- c) alege delegați;
- d) adoptă decizii privitor la primirea în membri ai partidului, examinează cazurile de ieșire din rândurile partidului;
- e) determină candidații la funcția de primar și de consilieri ai primăriei respective.

8.12. Adunarea generală se convoacă, în caz de necesitate, dar nu mai rar decât o dată la 3 luni. Deciziile se adoptă cu o simplă majoritate de voturi ale membrilor prezenți la adunare.

8.13. În cazul comiterii sistematice din partea organizației teritoriale a unor acțiuni evidente contradictorii scopurilor și principiilor Programului și Statutului partidului, activitatea acestei organizații poate fi sistată prin decizia Consiliului Național

IX. Patrimoniul partidului

9.1. Partidul poate avea cu drept de proprietate: clădiri, utilaj, edituri, mijloace de transport, precum și altă avere necesară pentru soluționarea problemelor statutare.

9.2. Partidul este proprietarul averii transmise de membrii lui în contul

cotizațiilor de aderare și lunare, precum și a celei procurate în condiții ce nu contravin legislației în vigoare a Republicii Moldova.

9.3. Partidul creează și lichidează, în ordinea stabilită de legislație, întreprinderi și organizații autogestionare ce posedă drepturi de persoană juridică. Veniturile se folosesc numai pentru îndeplinirea cerințelor statutului.

9.4. Mijloacele bănești ale Partidului se formează din contul cotizațiilor de intrare și de membru al Partidului din veniturile provenite din activitatea mijloacelor de informare în masă, organizarea festivalurilor, expozițiilor, lecțiilor, comercializarea literaturii politico-sociale, materialelor de agitație, articolelor ce conțin propria simbolică, precum și din alte încasări ce nu contravin legislației în vigoare.

9.5. Bugetul partidului și darea de seamă despre îndeplinirea lui se aprobă la Biroul permanent.

9.6. Partidul nu poartă răspundere pentru datorile și obligațiile membrilor săi, precum și aceștia nu sunt responsabili pentru obligațiile partidului.

X. Ordinea sistării activității

10.1. Activitatea partidului poate fi sistată prin decizia Congresului sau în cazurile prevăzute de legislație. Lichidarea sau reorganizarea partidului se realizează în ordinea stabilită de legislație și de Statut.

PROGRAMUL PARTIDULUI UMANIST DIN MOLDOVA

Adoptat la Congresul de constituire al Partidului Umanist din Moldova (PUM) la 10 decembrie 2005

I. Principii generale

Partidul Umanist din Moldova întrunește în rândurile sale toate păturile societății civile:

- Toți cetățenii Republicii Moldova – băștinași și de alte etnii, care contribuie la crearea bunurilor materiale și spirituale ale societății moldovenești
- Țăranii Moldovei, care constituie elementul primordial al naționalității noastre, ce sunt însuși țara
- Intelectualitatea care îmbogățesc și dezvoltă cultura, știința, toți care au grijă de sănătatea spirituală și fizică a poporului
- Tineretul și tânăra generație care sunt viitorul țării
- Vârstnicii, care sunt bogăția intelectuală a neamului și poporului nostru, ce asigură succesiunea generațiilor și stabilitatea întregii societăți
- Toți cetățenii Moldovei, creștini ortodocși, cei care apără biserica creștin – ortodoxă, și alte confesiuni conlocuitoare.

Partidul colaborează cu toți cei care consideră că fundamentul societății noastre trebuie să fie democratizarea societății, ordinea și dreptul, economia de piață și protecția socială adecvate, care vor edifica Umanismul social – politic Demnitatea Umană, Națională și Credință.

Programul partidului conține sarcini și scopuri umane și naționale indisolubil legate de iubire față de neam, de țară prin devotament și patriotism.

Partidul Umanist din Moldova se angajează să reprezinte politic pe toți cei care cred în democrație și în valorile ei, în desăvârșirea fiecărui om și afirmarea Demnității sale.

Scopul și obiectivele Partidului Umanist din Moldova

Partidul Umanist din Moldova promovează și implementează doctrina umanismului social – politic, apărarea și propagarea Demnității Umane, Naționale și Credinței, apărarea bisericii ortodoxe creștine, prin implementarea principiilor general umane, a virtuților creștine și morale.

Scopul primordial al partidului este integritatea țării și edificarea societății umaniste în Republica Moldova, soluționarea practică, pragmatică a dezvoltării societății moldovenești, soluționarea contradicțiilor majore manifestate în sistemul politic contemporan, afirmarea unei înalte calități sociale și spirituale a vieții în Republica Moldova. Pentru realizarea acestor deziderate partidul își propune să devină de guvernământ.

II. Analiza situației din societate

1. Depresia economică și sărăcia
Reformele întotdeauna au dus la deprimarea social-economică. Aceasta este caracteristic pentru prima perioadă a reformelor. În ultimii ani Republica Moldova

trece printr-o etapă de transformare a economiei și a principiilor economice spre relațiile de piață. De etalizarea proprietății de stat, restructurarea întreprinderilor industriale, reforma funciară și a complexului agro-industrial, ne încadram noilor mecanisme economice au dus la reducerea în perioada 1990-2000 a volumului produsului intern brut. Rolul industriei în economia națională a scăzut de 2 ori. Investițiile statului au scăzut simțitor în toate domeniile economiei naționale și mai ales în agricultură. Investițiile în agricultură s-au micșorat de 17 ori. Politica investițională și investițiile în această perioadă nu s-au soldat cu succes. Calitatea vieții populației în Moldova s-a redus simțitor. Veniturile reale ale populației s-au micșorat de 10 ori. Republica Moldova a devenit cea mai săracă țară din Europa. Sărăcia a luat amploare în toate aspectele vieții. Cauzele sărăciei parțial sunt apreciate de reforme economice neadecvate iar pe de altă parte de șomaj, neajunsul locurilor de muncă, furturile, de etalizarea neadecvată, neîndeplinirea legii, eschivarea de la achitarea impozitelor, contabilitatea dublă, salarii mizerabile care nu acoperă coșul minim de consum, existența economiei tenebre. Anual indicele Dezvoltării Umane Durabile (DUD) în Republica Moldova scade cu 2-3 puncte.

2. Maladiile societății contemporane, monopolizarea puterii, criza demnității și moralității sociale

Maladia sau problema primordială a Republicii Moldova este dezmembrarea ei teritorială, care necesită o rezolvare vitală. Criza profundă în care se află economia Moldovei, în mare măsură este apreciată de imperfecțiunea mecanismelor economice dar, și de slăbirea, micșorarea impunătoare a sistemului administrării de stat. Până în prezent nu sunt definite principiile și infrastructura administrației de stat. Am trecut de la sistemul parlamentar la cel prezidențial argumentând necesitatea anume a aspectului managerial. Ulterior am purces la sistemul semiprezidențial, semiparlamentar, ca mai apoi să trecem completamente la cel parlamentar. Neaprecierea în domeniul administrării puterii de stat își are rolul său în diminuarea economiei și stării social-politice. Sistemul administrării de stat este un sistem principal și principal în dirijarea efectivă a economiei naționale și dezvoltarea sociumului. Puterea de stat nu trebuie să se izoleze de societate. Aici trebuie să aibă loc o interacțiune, o interconexiune, o conlucrare în interesul întregii societăți. Anume din aceste corelații trebuie să apară acordul social asupra funcțiilor și obligațiilor atât a statului, a cetățeanului, cât și a sociumului în general. De aici trebuie să pomească contribuția și perfecționarea bazelor legislative și a sistemului de drept. Sistemul de drept trebuie să reglementeze drepturile și obligațiile fiecărei puteri în

Continuare din pag. 5

stat. Adică principiul separării puterilor trebuie să determine strict funcțiile fiecărei puteri. Spre exemplu puterea legislativă trebuie să determine politica dezvoltării statului, stabilirea programelor guvernamentale, aprecierea politicii fiscale, alocarea finanțelor, aprobarea posturilor executive, etc. Puterea executivă trebuie să administreze programele guvernamentale, să execute legile în vigoare, să colecteze veniturile prin impozite, să cheltuiască finanțele la decizia puterii legislative etc. Puterea judiciară trebuie să interpreteze legile și să soluționeze litigiile. Aceasta trebuie să fie foarte bine determinată pentru fiecare putere, pentru fiecare ramură a puterii, pentru fiecare verigă infrastructurală. Numai așa vom forma sistemul puterii de stat pe care îl dorim. Legislația trebuie perfecționată dar nu schimbată radical, de la un principiu la altul. De altfel, trebuie să fie reglementate în Constituție drepturile și obligațiile organelor executive de resort a ministerilor și serviciilor, etc. Dar, totodată, trebuie foarte bine să fie stipulate și responsabilitățile autorităților publice în fața poporului. Trebuie să menționăm că ar fi necesară și o ideologie statală, orientată la valorile umane și la includerea Republicii Moldova în procesul mondial de dezvoltare a civilizației umane. Trebuie să fie clar ce fel de stat construim, nu capitalist, nu comunist, dar un stat bazat pe drept, o societate a posibilităților egale, o societate cu o economie liberală, și totodată un stat social cu o politică socială adecvată.

Situația este agravată și prin faptul că economia tenebră de care este bolnavă economia noastră și a generat multe maladii care blochează activitatea atât a organelor puterii de stat cât și inițiativa cetățeanului. Partidul consideră că la momentul actual acest sistem de administrare de stat este incapabil de a crea condiții reale de dezvoltare economică și socială a țării.

PUM consideră, având la bază studiul cognitiv, că în societatea noastră alături de criza economică au apărut o multitudine de maladii așa ca extremismul și separatismul, birocratismul, egocentrismul și egoismul, mercantelismul, mita corupția și abuzul, ura, trădarea, care au generat sărăcie, neîncredere, frică socială, nemulțumire, favoritism, protecționism și parazitism, intoleranță, desfrâu și dezmățul, etc. Toate acestea nu permit și nu asigură dezvoltarea adecvată a societății moldovenești. Ele au dus la neîncrederea în ziua de mâine, neîncrederea în statul Republica Moldova, în viitorul țării, au generat migrații excesive, externe a cetățenilor Republicii Moldova peste hotare ce pune în pericol forța umană și intelectuală a țării pe de o parte, iar pe de alta distrugerea institutului familiei și a fondului genetic al țării. În așa fel se pierde Demnitatea Umană și Națională. Se fac tentative asupra credinței - bisericii creștin-ortodoxe, care necesită integrare și unire.

3. Discrepanța dintre putere și popor. Divizarea societății între foarte bogați și săraci

a. Discrepanța dintre putere și popor
Sistemul electoral din Republica Moldova nu asigură alegerea de către cetățeni a deputatului care iar apăra interesele din punct de vedere teritorial. Aname alegerile care au loc pe listele electorale de partid nu asigură dreptul fiecărui cetățean la alegerea unui om concret nemijlocit. Deputații nu poartă răspundere personală și nu știu care sunt alegătorii lor. Listele electorale de partid nu au în principiu devotamentul față de cetățeni, față de țară, responsabilitate dar comportă un interes de grup, de apărarea

bussinesului. De regulă personalitățile notorii, profesioniștii nu pot nimeri pe listele electorale fiindcă anume aici se naște corupția și hoția. Între cetățenii Republicii Moldova, societate și puterea de stat nu există un dialog continuu, nu există un acord social cu privire la funcțiile și obligațiile statului și funcționarilor ei. Nu există responsabilitate pentru guvernare. Se atestă imperfecțiunea bazei legislative și a sistemului de drept, a actelor normative. Chiar și în cazul existenței legii, nu este prevăzut mecanismul de control asupra executării ei. Deseori legile se contrazic cu actele normative, iar uneori chiar și cu Constituția. Ceea ce confirmă deciziile Curții Constituționale. Legile nu se acordă, nu sunt consultate cu părerea cetățenilor țării iar ulterior mecanismele de executare nu sunt adecvate, ceea ce dă naștere Nihilismului sau Sabotajului. Nu tot timpul organele puterii de stat examinează cerințele cetățenilor. Nu întotdeauna se execută deciziile judecătorești.

Deseori în relațiile dintre putere de stat și cetățeni se implică protecționismul, mituirea, cumătrismul, etc. La moment puterea nu reprezintă interesele poporului.

b. Divizarea societății între foarte bogați și săraci

Cea mai mare rușine a societății noastre este sărăcia. Republica Moldova a devenit cea mai săracă țară din Europa. Atât sărăcia cit și cerșitul au devenit niște maladii cronice ale societății noastre și totodată o rușine națională. Sunt elemente ce aparțin haosului social-economic. Sărăcia și cerșitul sporesc infracționalitatea.

Pe de altă parte unii cetățeni, folosindu-se de mecanisme dubioase au acaparat averi estimate în milioane și miliarde. Acesta dă naștere la mândrie, la prostie și la ură. Apare nemulțumirea majorității cetățenilor. Nu se întreprind măsuri pentru legalizarea economiei subterane. Cetățenii evidențiază fărâdelegile care pot provoca instabilitate în societate.

III. Direcțiile prioritare de dezvoltare a societății moldovenești

1. Organizarea statală

PUM va depune toate eforturile pentru integrarea țării, păstrarea și apărarea integrității teritoriale a Republicii Moldova, folosind toate metodele politice, economice, diplomatice. Concomitent va lupta pentru demnitate umană, drepturi, responsabilități și posibilități egale indiferent de naționalitate, loc de trai, etc. Partidul va pleda consecvent pentru stabilirea ordinii în stat, respectarea legii, lichidarea totală a criminalității, corupției, mituirii. Se va duce o luptă aprigă contra extremismului și de dreapta și de stânga, naționalismului, șovinismului și nihilismului. Partidul va promova o politică de control din partea societății civile a tuturor organelor de stat.

Sistemul judiciar trebuie să fie un pilon al statalității, să fie echitabil, să fie respectat principiul că toți cetățenii sunt egali în fața legii indiferent de starea socială, naționalitate, post, apartenență etnică. Imunitatea de deputat trebuie să fie exprimată în parlament și să se extindă numai asupra concepțiilor și pozițiilor politice dar nu a diferitelor acțiuni, mai ales, cu aspect de încălcare a legislației.

PUM consideră că organizarea statală a Republicii Moldova trebuie să reprezinte un stat independent și suveran.

În condițiile geopolitice actuale și de perspectivă ale Republicii Moldova - edificarea unui stat democratic bazat pe drept, pe o economie de piață și o politică socială adecvată, a unui stat multietnic și multicultural, cu problema transnistriană, „statute speciale” ale unor teritorii etc., - este nevoie de o idee modernă, care ar uni toată conștiința și ar fi

acceptată în Europa și în lume. De fapt, ideea în cauză stă la baza Declarației de Independență a Republicii Moldova din 27 august 1991. Este necesar ca băștinașii și reprezentanții etniilor conlocuitoare pe de o parte, iar guvernarea și Opoziția, pe de altă parte, să se consolideze și să se unească în jurul ideii prosperării țării. Astfel, considerăm că ideea națională trebuie să includă următoarele principii:

1. Statul trebuie să fie unitar. Nici federalizarea, nici confederația, nici statutele speciale acordate unor regiuni nu vor rezolva problema integrității țării. Divizarea teritorial-administrativă adecvată, stabilirea și delegarea funcțiilor puterii și administrației locale, stabilirea și divizarea bugetelor - toate acestea trebuie să fie stipulate în Constituție. De asemenea, în Constituție trebuie să fie consfințită existența statului unitar Republica Moldova, cu o singură cetățenie - cetățean al Republicii Moldova. Totodată, trebuie să fie stipulate garanțiile constituționale ale etniilor conlocuitoare, precum și excluderea oricăror forme de discriminare - etnică, confesională, sexuală etc. Toți suntem cetățeni ai statului Republica Moldova și ne bucurăm de același drepturi și obligații. Doar acest principiu stă la baza cetățeniei Europene!

2. Unitate națională. Populația băștinașă și etniile conlocuitoare trebuie să formeze o unitate națională - poporul Moldovei.

3. Dialog social continuu. Acest dialog, în condițiile informării veridice a societății, trebuie să fie permanent între Putere și Opoziție. Și drepturile Opoziției trebuie să fie stipulate în Constituție. De asemenea, acest dialog se va desfășura neîntrerupt între stat și societatea civilă. Aname acest dialog social trebuie să relanseze principiul reciprocității și al interdependenței în societatea moldovenească.

4. Justiție adecvată. Trebuie să implementăm principiul „toți sunt egali în fața legii”.

Ținând cont de cele expuse mai sus, considerăm că ideea națională modernă - unitate națională - indiferent de naționalitate, confesiunea, sexul și vârsta celor ce locuiesc în Republica Moldova, ar fi cea mai adecvată perioadei pe care o traversăm.

Partidul va acorda o atenție permanentă și consecventă îmbunătățirii sistemului administrării de stat și eliminării disproporțiilor și interconexiunilor neadecvate în structura puterii de stat. Vom pleda pentru delimitarea clară, dar și reală a obligațiilor și responsabilităților tuturor ramurilor puterii de stat care trebuie să fie separate - legislativă, executivă și judecătorească.

Statul Republica Moldova trebuie să fie un stat prezidențial. Aceasta va facilita o guvernare adecvată și eficientă.

Președintele trebuie să fie ales de tot poporul și trebuie să fie garantul Constituției. Aname președinția supraveghează constituționalitatea îndeplinirii legilor.

Parlamentul este ales de către popor în număr de 71 deputați. 50 % din deputați sunt aleși pe circumscripții uninominale sau unimandatar. Ceilalți deputați sunt aleși pe lista partidelor politice. În așa fel parlamentul va fi constituit din 2 camere. Camera reprezentanților și camera deputaților. Parlamentul este în drept și dator să formeze majoritatea parlamentară și să creeze guvernul.

Guvernul este susținut și votat de majoritatea parlamentară. Primul ministru își alege echipa și este subordonat constituției și parlamentului.

PUM va promova o politică pentru delimitarea atribuțiilor și responsabilităților puterii centrale și locale.

PUM va realiza o politică de reducere a organelor controlului de stat. Organele de control nu trebuie să fie, „în slujba ambițiilor particulare a unor funcționari”.

Partidul va promova o politică adecvată în domeniul resurselor umane bazată pe profesionalism, competență, devotament față de țară și popor, oameni demni de posturile ce le vor ocupa. În selectarea cadrelor vor fi folosite nu numai apartenența de partid, dar competența în urma concursurilor speciale. Partidul va lupta cu vehemență împotriva gerontocrației, protecționismului, cumătrismului, etc.

Partidul va duce o politică adecvată pentru reîntoarcerea potențialului uman și intelectual, profesional al cetățenilor Republicii Moldova, care muncesc peste hotarele țării. Vom face tot posibilul pentru reîntoarcerea demnității umane și naționale, încrederea în țară, în stat, în neam și în viitorul prosper al Republicii Moldova. Partidul va crea condiții, folosind toate mijloacele inclusiv diplomatice pentru ajutarea diasporilor de moldoveni în diferite țări ale Europei și lumii.

Partidul va duce o politică în domeniul relației stat biserică, considerând că ele sunt despărțite. În același timp vom promova o politică de introducere a religiei ortodoxe creștine în școală, o politică adecvată în privința asigurărilor sociale și medicale a fețelor bisericești. Vom apăra biserica creștină ortodoxă, care este un atribut al demnității noastre de neam.

2. Ideologia statală

Statul și societatea moldovenească are nevoie de o ideologie nouă orientată la valorile umane și integrarea Republicii Moldova în valorile civilizației europene și mondiale. În calitate de ideologie partidul propune concepția umanismului, a Demnității Umane și Naționale, implementarea virtuților morale și divine, a drepturilor și responsabilităților, a posibilităților egale. Avem nevoie de o mentalitate și un intelect global, contemporan, de implementare a valorilor democratice fundamentale, de o idee națională modernă, de a edifica real statul de drept și statul social, de educație și cultură, de civilizația sociumului, de o familie sănătoasă de unitate bisericii creștin-ortodoxe, de credință în Dumnezeu, neam, țară și viitor, care ne-ar asigura dezvoltarea umană unită, durabilă, securitatea și ne va păstra identitatea ca popor și națiune. Aname această concepție ca ideologie statală poate soluționa în mod firesc problema renașterii iubirii față de credința ortodoxă, față de țară, față de Neamul Românesc, ne poate renaște spiritul patriotic și poate duce la o purificare a relațiilor umane în societatea moldovenească. Prin implementarea acestei concepții în societate putem crea o nouă atitudine care ne-ar permite afirmarea noastră în Europa și în lume, ne-ar păstra unitatea religiei creștin-ortodoxe, institutul familiei și genofondul țării.

PUM consideră o problemă primordială care ar duce la consolidarea societății noastre, rezolvarea problemei Ex-lor. Pronem ca funcționarii de stat de diferit rang să nu fie excluși din viața publică, dar să le fie apreciat un statut de consilier în dependență de locul ocupat în ierarhia de funcțiuni.

3. Programul economic

Partidul a propus programul dezvoltării economico-sociale, al cărui obiectiv este securitatea economică a statului și calitatea înaltă a vieții fiecărui cetățean și fiecărei familii. Programul economic se bazează pe asigurarea stabilității politice a țării, integritatea ei, crearea mecanismelor economice de stimulare a antreprenoriatului, crearea noilor locuri de muncă, investiții în dezvoltare și nu în consum, excluderea economiei subterane. Partidul duce o politică de parteneriat între stat și patronat.

Vor fi apreciate prioritățile economiei naționale și respectiv politica exportului și importului. Vom consolida piața internă și

preponderent sectorul agrar al economiei naționale – producerea, desfacerea, piața externă și internă. Se va duce o politică de asigurare a întreprinderilor cu ajutor în domeniul marketingului, corelării cererii și ofertei. Vom asigura principiul de creare și utilizare a potențialului științific tehnologic, utilizarea tehnologiilor de realizare a produselor ecologic pure. Vom transforma Republica Moldova într-un teritoriu ecologic pur. Vom consolida resursele naturale și vom minimaliza pierderile.

Programul prevede păstrarea participării statului la dirijarea economiei și a monopolului statului în unele spectre ale economiei naționale, reorganizarea sistemului impozitar, excluderea economiei subterane, lărgirea și consolidarea pieței interne, protecția antreprenoriatului, politică adecvată creditar bancară, antrenarea resurselor financiare în economia națională. Aprecierea priorităților externe ale economiei. Programe speciale pentru politica în domeniul resurselor umane, pregătirea și perfecționarea cadrelor etc.

Partidul propune dezvoltarea atât a municipiilor, orașelor cât și a satelor. Formarea infrastructurii economico – sociale și programe speciale – drumurile internaționale, naționale, raionale și sătești. De asemenea asigurarea comunităților cu apă potabilă, rețele ingineresti, asigurarea cu gaze.

Programul economic va asigura securitatea statului, securitatea economică, energetică securitatea ecologică, a sănătății, alimentației, persoanei, care în ansamblu va asigura dezvoltarea umană durabilă în Moldova, păstrarea Demnității Umane și Naționale a statului nostru.

4. Spiritualizarea Societății

Partidul își reafirmă și promovează drepturile cetățenilor la accesul liber față de valorile naționale și universale, la informație, apartenență religioasă și optează pentru Concepția umanistă social – politică a Demnității Umane și Credinței

A) Învățământul

1. Sistemul de învățământ e necesar să fie mixt și divizat – de stat și privat.
2. Învățământul general obligatoriu trebuie finanțat din bugetul statului.
3. A introduce în programul școlii generale istoria religiei ortodoxe creștine
4. Sistemul universitar mixt și divizat.
5. Finanțarea instituțiilor de învățământ superior de stat trebuie să fie din bugetul statului. Se acceptă și pregătirea specialiștilor la instituțiile de stat prin contract în afară de universitatea de medicină și farmacie. Medicii trebuie pregătiți la comanda de stat. Medicina privată poate pregăti medici la universitatea de stat de medicină și farmacie stabilind contractual necesitățile.
6. Sistemul postuniversitar poate fi mixt, de stat și privat.
7. Necesitatea omologării diplomelor universitare și armonizarea pregătirii de specialitate în conformitate cu cerințele Conferinței de la Bologna (1999).

B) Știința

1. Știința fundamentală trebuie finanțată din buget la comanda de stat.
2. Se admite finanțarea prin donații, contracte, granturi etc.
3. Fiecare savant este o personalitate și poate efectua cercetări individual sau în grup.
4. Știința din Republica Moldova trebuie să-și găsească locul ei în Europa și în lume.
5. E necesar de a crea și de a implementa sistemul – cercetare, dezvoltare și de implementare în practică. Transferul tehnologic poate fi finanțat polivalent. El trebuie să dispună de scutire impozitare.

C) Cultura

1. Cultura trebuie finanțată de buget.
2. Trebuie create mecanisme care ar stimula și propaga valorile culturale, programele de stat pentru dezvoltarea obiectelor de cultură și istorie.
3. Oamenii de cultură trebuie asigurați de stat.

D) Educația fizică și sportul

1. Sportul trebuie să devină o prioritate și trebuie susținut de stat
2. Competițiile sportive naționale și internaționale sau mondiale, campionatele sau olimpiadele trebuie finanțate din bugetul statului.
3. Sportivii performanți trebuie să aibă susținere financiară din partea statului.
4. E necesară elaborarea unor mecanisme efective de stimulare a educației fizice și sportului în masă.

E) Mass-media

1. În societate trebuie implementată independența reală a mijloacelor de informare în masă.

F) Limba română – limbă de stat și plurilingvismul

Partidul va promova politica limbii de stat și a plurilingvismului în conformitate cu cadrul european comun de referință. Partidul va crea și va realiza unitatea strânsă între limba de stat, limba română și limbile etniilor conlocuitoare. În așa fel se va crea o unitate strânsă între cetățenii Republicii Moldova și se va atinge un obiectiv comun în domeniul cultural.

G) Religia

1. Neamestecul statului în treburile religiei și a religiei în treburile statului;
2. E necesară unitatea bisericii ortodoxe creștine;
3. Excluderea extremismului religios și a speculațiilor pe marginea libertății la confesiune;
4. Protecția și asigurările sociale a feților bisericești;
5. Introducerea cursului de religie în școală.

5. Politica socială

În domeniul social partidul realizează consecvent programul privind securitatea umană, protecția socială și dezvoltarea durabilă a omului, solidaritatea societății în asigurările sociale. Partidul va stabili prin lege minimul social pentru toată populația și corelația lui cu procesele inflaționiste, va combate sărăcia, creșând noi locuri de muncă și excluderea șomajului. Identificarea șomerilor după vârstă, teritoriu, sex, profesie, micșorarea duratei șomajului pentru fiecare șomer (evidență nominală în timp, reprofilare și reangajare în câmpul muncii), în viață va fi aplicată o politică adecvată față de tineret – protecția familiei, asigurarea cu spațiu locativ, garantarea studiilor, o politică creditar bancară în acest domeniu, echitate socială și medicală. Partidul va duce o politică în domeniul protecției ajutorului social și asigurările sociale și pentru grupurile socialmente vulnerabile. În societatea noastră trebuie exclusă existența cerșetorilor și oamenilor lăsați în voia sorții. Fiecăru cetățean statul trebuie să-i asigure acest minim social și să fie îndeplinite necesitățile vitale – acoperiș deasupra capului, îmbrăcăminte și încălțăminte, hrană suficientă. Acest nivel de protecție socială a fiecărui cetățean trebuie să crească în dependență de dezvoltarea societății. Partidul va insista la elaborarea și adoptarea Legii, privind minimul de servicii și asistențe sociale garantate de stat, indiferent de grupurile sociale, vârstă, apartenență religioasă etc. Această lege trebuie să cuprindă toți cetățenii Republicii Moldova. Protecția socială va cuprinde și protecția socială a țăranului, a angajatului, a omului de cultură, a savantului, a tineretului studios,

a oamenilor bătrâni și numai decât a fețelor bisericesti. Vor fi specificate corelațiile cetățean și șansa socială. Responsabilitatea statului în fața cetățeanului. Va fi elaborat și implementat programul special de combatere a sărăciei care va cuprinde minimul de existență socială garantată de stat și specificate grupurile de populație care trebuie titulate de stat (persoanele de vârstă a treia, familiile cu un singur părinte, handicapatii singuratici, șomerii etc.). Politica în domeniul combaterii sărăciei va fi corelată atât cu nivelul sărăciei cât și crearea noilor locuri de muncă – dezvoltarea și stabilitatea microeconomică, procesul de adaptare socială, dinamică și echitabilă. Deschiderea de noi întreprinderi, politica adecvată creditar bancară a antreprenoriatului, lărgirea întreprinderilor existente, reprofilarea, integrarea și reorientarea profesională a șomerilor, o politică adecvată de încadrare în câmpul muncii, cererea de specialități, pregătirea cadrelor, integrarea în producere, profesii noi. De asemenea se va duce o politică adecvată în direcția folosirii forței de muncă mai ales a tineretului.

Un aspect important al politicii sociale aplicate de partid va constitui patronajul de către stat al cetățeanului pe parcursul vieții sale de la naștere până la moarte, se va acorda o atenție deosebită și prioritară protecției mamei și a copilului, protecției maternității, stimulării maternității în special a mamelor cu mai mult de trei copii, crearea condițiilor pentru dezvoltarea copiilor. Vor fi determinate adecvat concediul de sarcină și de maternitate, asigurat cu subsidii de stat, asigurarea medicală gratuită a gravidelor, a lăuzelor și a mamelor cu copii de până la șapte ani. Asigurarea cu medicamente gratuite în perioada respectivă, asigurarea salariilor pe perioada maternității egală cu coșul minim de consum plus cincizeci de procente.

Sistemul de sănătate va fi sistemul mixt care va include medicina de stat, finanțat de bugetul consolidat pentru ocrotirea sănătății mamei și a copilului, maladiile sociale, grupurile sociale specifice de populație vor rămâne sub tutela statului. Medicina prin asigurare va fi obligatorie și benevolă cu specificarea profilurilor poliței de asigurare. Se va dezvolta medicina privată. Acest sistem al sănătății va asigura minimum gratuit de asistență medicală și nu de servicii medicale, care este stipulat în Constituția Republicii Moldova. O sală primordiale în politica de sănătate o să fie acordată securității, igienei și sănătății la locul de muncă – securitatea sănătății la locul de muncă, cultura locului de muncă și procesul de producere, lupta cu factorii nocivi, de risc care provoacă maladii somatice infecțioase și profesionale, lupta cu maladiile profesionale, un program special pentru fiecare proces de muncă profesională, diminuarea invalidității profesionale. De asemenea, Partidul consideră prioritar și promovarea concepției securității ecologice, conștientizarea impactului mediu – om – sănătate, asigurarea păstrării balanței ecosistemelor (apa, aerul, solul, îmbunătățirea indicilor de bază a chimizării, radioactivitatea alimentară etc.), educația ecologică a populației, perfecționarea legislației ecologice și afirmarea ecologiei de piață, care este un concept nou propus de PUM.

Un loc aparte în politica socială va fi distribuit pentru diminuarea handicapului în Republica Moldova – elaborarea unei concepții noi de expertiză a vitalității, prelungirea duratei concediului medical în legătură cu incapacitatea temporară de muncă, combaterea maladiilor cronice ce provoacă invaliditatea, diagnosticul prenatal și genetic al malformațiilor congenitale, reabilitarea bolnavilor cu handicap, reorientarea lor profesională, reintegrarea lor în procesul de producere

(program economic specific la nivel național și local).

Partidul va duce o politică în domeniul resurselor umane – supravegherea proceselor demografice, ameliorarea sporului natural al populației, diminuarea mortalității generale și infantile, diminuarea handicapului și încadrarea invalizilor în câmpul muncii, o politică adecvată de pregătire a cadrelor și evaluare a lor.

Un loc deosebit în politica socială, partidul îl va distribui în domeniul protecției bătrânilor și a grupurilor sociale speciale – asigurarea bătrâneții, a pensilor adecvate, a asistenței medicale și farmaceutice, a protecției sociale, a grupurilor specifice: familii cu un părinte, cu un bătrân, cu un invalid sau handicapat, alocațiile familiale selective etc.

Partidul va depune toate eforturile pentru a crea mecanisme speciale de asigurare a acumularilor personale a fiecărui cetățean. Garantul principal în respectarea drepturilor omului va fi statul. Partidul nu va permite discrepanța în societate dintre foarte bogați și foarte săraci. Populația săracă, persoanele din grupurile socialmente vulnerabile vor fi obiectul grijii permanente din partea statului. Acest rol al statului în asigurarea protecției sociale a fiecărui cetățean va fi prevăzut într-o lege specială. Considerăm că anume asemenea politică socială va înțina ordinea, liniștea în societate, consensul național și va asigura Demnitatea și vrednicia cetățeanului.

Politica socială va fi partea componentă a statului social, a statului bazat pe relațiile de piață și a unui stat bazat pe drept unde cetățeanul și statul au și drepturi și obligațiuni.

6. Politica externă

În domeniul politicii externe Partidul pledează consecvent pentru introducerea în practică a principiului – țările mari fac politică mare, iar cele mici politică deșteaptă.

Politica externă trebuie să fie axată pe interesele statului și a cetățenilor Republicii Moldova.

Demnitatea statului, demnitatea națională și demnitatea cetățenilor Republicii Moldova trebuie să devină valoarea supremă în toate acordurile internaționale la care Republica Moldova poate fi parte.

Colaborarea militară a Republicii Moldova poate fi admisă în exclusivitate pentru asigurarea securității statale.

Toate acordurile internaționale trebuie să aibă ca laitmotiv suveranitatea politico – economică a Republicii Moldova.

Partidul consideră că politica externă trebuie implementată în direcția promovării și integrării Republicii Moldova în valorile europene și mondiale. Toate contractele trebuie să aibă principii reciproc acceptabile și reciproc avantajoase și să nu lezeze drepturile cetățenilor Republicii Moldova, drepturile Republicii Moldova și drepturile internaționale.

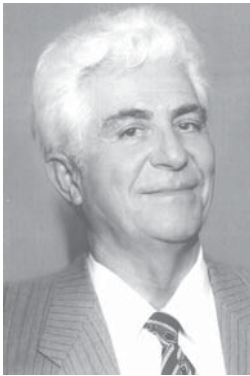
Politica externă trebuie să contribuie la dezvoltarea social economică a țării, democratizarea societății, protecției sociale a tuturor cetățenilor Republicii Moldova aflați în țară cât și peste hotarele ei.

Politica externă va fi axată și pe asigurarea suveranității economice a țării și orientării externe a economiei.

Politica externă colaborările reciproce avantajoase vor fi în primul rând cu țările vecine, Comunitatea Europeană, CSI și ONU, inclusiv cu toate organismele internaționale, europene și mondiale.

Partidul consideră, că doar promovarea unei politici externe înțelepte va favoriza aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, își va asigura un loc în Europa și în lume. Sensul și condiția de bază a acestei integrări trebuie să constituie asigurarea intereselor Republicii Moldova și a poporului ei.

UMANISMUL ȘI CREDINȚA ÎN EDUCAȚIA OMULUI NOU

Nu am făcut parte niciodată dintr-un partid politic. Nu activez nici acum în careva partide. Partidul meu a fost totdeauna – Umanismul! Deoarece idealul Partidului Umanist-Creștin coincide cu idealul meu – Educația, Credința, Umanismul, și eu îl susțin cu toată inima, cu toată puterea și conștiința.

Poporul român – singurul popor, născut creștin, nu încreștinat, n-a fost înclinat spre răzbușare, ci totdeauna a avut un ideal evanghelic – iubirea aproapelui. Creștinismul fiind credința, ideologia și politica educației umaniste a românilor, a consfințit moralicește principiul conveștirii lor: „Omul pentru om este frate”. Această ideologie educațională româniei au păstrat-o ca răspuns la chemarea lui Hristos – a nașterii din nou pentru adevărata împlinire a Legii – iubirea aproapelui și iubirea dușmanului. Această ideologie s-a călît în sufletul și conștiința românilor în lupta dusă timp de veacuri pentru păstrarea identității naționale, reunirii naționale și integrării păturilor sociale. Această idee a căpătat o importanță ideologică prioritară, devenind ideologie națională.

Eu nu cunosc nici un partid politic din Republica Moldova, care să se intereseze de ceea ce se interesează Partidul Umanist-Creștin – de ideologia națională a poporului adevătat moralie creștine, ce oglindește morala reală, interesele vitale naționale și identitatea națională.

Conștiința socială în Basarabia, ca și în România, a fost determinată la fel de către morala reală a poporului, fiind direcționată de morala creștină. Educația omului nou – capabil să-l primească în inimă și conștiință pe Hristos, a fost întotdeauna strategia și politica educațională a românilor. Drept confirmare Religia a fost obiectul obligator de învățare în școli și universități, în decursul veacurilor.

Aceasta au confirmat-o și orele astrale ale poporului român, ce au avut loc de-a lungul istoriei milenare – evenimentele de la 1600, 1859, 1918, 1989, când poporul român și-a demonstrat tendința de a-și păstra mentalitatea formată de veacuri – Creștinismul.

E bine cunoscut faptul de ce morala reală a poporului nostru și-a pierdut orientările, valorile, ideologia creștinismului. Odată cu rusificarea forțată a ținutului dintre Prut și Nistru, care a început imediat după ocupația rusească din 1812, s-a impus o nouă ideologie – cea a deznaționalizării și rusificării, care a luat proporții sălbătice, îndeosebi, în perioada ocupației ruso-comuniste, însoțită de strămutări, deportări, expropriări și exterminări în masă a populației băștinașe.

Este știut că de peste cinci decenii regimul totalitar cu o forță nestăvilită a reușit în mod barbar să deformeze conștiința națională a basarabenilor. În ultimii 20 de ani, de la 1988 încoace, adică de la începutul mișcării de renaștere națională, nu s-a făcut nimic pentru educația omului nou – omul credinței, omul păcii, omul muncii, omul iubirii de neam, de limbă și de popor.

Nu cunosc nici un partid politic, care să se intereseze de educația omului nou ca ideologie, politică și credință națională. În renașterea omului nou e vorba de problema revenirii noastre la valorile spirituale, pe care ni le-au lăsat moștenire străbunii, de revenirea la istoria noastră națională, în sensul cunoașterii și asimilării învățămintelor ei, de revenire la credința, la odoarele zămislite de spiritul popular, la idealul național – Unirea.

După câte știu eu, nici unul dintre partidele politice existente la noi, ce își zic de orientare democratică, nu acceptă această opțiune istorică și europeană.

Acum, când eroziunea conștiinței naționale a românilor moldoveni din Basarabia, aflată sub ideologia și politica guvernanților comuniști, devine din ce în ce mai amenințătoare, fiecare om cinstit de ce acest pământ românesc – o așchie sângărandă, ruptă din trupul țării, trebuie să se întrebe: „De ce partidul de guvernământ continuă să rămână absolut ostil intereselor fundamentale ale poporului autohton, a statului pe care îl guvernează?”

De ce partidul de guvernământ își fundamentează guvernarea în exclusivitate pe minciună? De ce noua mentalitate capitalistă primitivă, promovată de politica educațională prin idealul „Formarea personalității capabile să se adapteze la condițiile schimbătoare” este în contradicție cu optimismul național, cu ideologia și politica națională?

De ce noi, basarabeni, ne mulțumim cu puținul dar de la Dumnezeu?

Limba română, grafia latină, imnul românilor, istoria României – aceste daruri le-am

pierdut? De ce atât de anevoios are loc procesul deșteptării naționale acum, când suntem chemați să manifestăm patriotismul național, unindu-ne într-o singură listă națională? Poate, oare, în condițiile când marea parte a oligarhiei financiare de la noi, fiind alogenă, venetică, constituită din străini și fecorași ai mancurților, să manifeste patriotism național, devotament față de cultura și istoria națională în ora astrală a poporului nostru, în anul 2009?

Această mentalitate o poate avea numai omul de tip nou, om bun – basarabean, care își dă bine seama că mentalitatea capitalistă – stalinistă – comunistă, promovată de către guvernanți, este în contradicție cu optimismul, umanismul, democratismul național și credința poporului.

După câte știu eu, nici un partid politic existent din cele democratice etc. nu are în programul său, în primul rând, schimbarea omului, capabil să-și făurească o altă viață, fiindănd cont de dezastrul în care ne-am pomenit – mlaștina capitalismului de tip colonial.

Partidul Umanist-Creștin este unicul partid, care ne cheamă și ne pune să gândim la faptul că noi fiind un popor pașnic și harnic, cu credință, cultură, având un ideal ce corespunde moralei creștine, suntem marginalizați de civilizația europeană.

Evident că un om de tip nou – bun basarabean, care știe, vrea și poate să lupte pentru Adevăr, trebuie format în baza educației noi.

Procesul educațional, ce ar asigura educația Omului Nou cere să educăm tineretul studios în spiritul dragostei față de țară, pământul strămoșesc, cultura națională, limba maternă, poporul din sânul căruia am ieșit, căci după cum zice Ion Druță: „Pământul, istoria și limba sunt trei stâlpi pe care se ține neamul”. Dar, cu părere de rău, la noi din cauza unei străme politici – lipsa idealului și ideii naționale, nu sunt folosite nici una din cele enumerate mai sus.

Partidul Umanist-Creștin ne întreabă unde ne duce o atare criză socială, economică, politică? Suntem tentați să înțelegem, că la faza capitalismului matur nu vom ajunge. Tineretul pleacă din țară, tinerii și tineretele sunt nevoiți să se facă argați la stăpâni din țările bogate, bătrâni se sting de foame, boli și frig. Teritoriul nostru și bisericile noastre sunt acaparate de străini.

Partidul Umanist-Creștin ne cheamă să conștientizăm că forma actuală a capitalismului parazitare de la noi, prin lucrarea diabolică a forțelor parazitare întrețin forțele antinaționale. Atât puterea politică parazitare, cât și sistemul educațional prezent bat în sentimentul național, ideea națională, unirea națională, interesele naționale.

Eu mă întreb, cine mai pune astăzi în programul său electoral îngrijorarea față de situația economică, politică, socială, creată în urma privatizării tâlhărești, îngrijorarea față de scăderea nemaivăzută a nivelului de viață, îngrijorarea față de extinderea nemaiopentă a economiei subterane, agravarea neocolonizării noastre, ce se face sub pretextul reformelor „democratice”, îngrijorarea față de indiferența în masă a oamenilor, în special a intelectualității cu privire la politica statului în diferite domenii etc.

În contextul marilor frământări social-politice, economice și naționale, ce se vor petrece în campania electorală din anul 2009, nu putem afirma că există o mare mișcare națională, care ar putea obține victoria idealului național – Unirea. Nu putem, pentru că nu avem îndeajuns oameni ai timpului. Astfel de oameni trebuie educați, formați. Dar să nu uităm, că „am rămas puțini, fraților, și fiecare în tranșeea lui”. (I. Ungureanu).

Trebuie să conștientizăm, că în condițiile, când străinii ce stăpânesc pământurile, bisericile, băncile, fabricile etc., duc o politică a subdezvoltării și a periferizării băștinașilor, când străinii ne creează o stare de lucruri care determină decisiv acum și pe viitor viața noastră, actualul ideal al educației existent oficial nu suflă nici un cuvânt despre factorul decisiv al educației dragostei de neam, de țară, de popor, de limbă, de cultură, de credința strămoșească.

După câte știu eu, nici un partid politic existent în țară, nu are o concepție asupra stării de lucruri privind educația poporului nostru, formării unei mentalități sănătoase la tineret în baza ideologiei creștine și umaniste.

Adevăratul umanism, adevărata politică și ideologie educațională trebuie să cunoască și să promoveze mentalitatea cetății și a cetățeanului. Puterea politică a țării trebuie să arate drumul spre cetate.

Nu cunosc un alt partid politic, care să-l deranjeze absența educației, orientate spre modelul-etalon național de om patriot al neamului, absența curajului civic de a analiza obiectiv problemele dureroase în educația tineretului și de a propune soluții și programe naționale de educație a omului nou – om patriot al neamului. Să nu uităm că „Există o selecție naturală a inteligențelor naționale”, spunea ilustrul istoric Vasile Pârvan, această selecție se realizează în setea luptei pentru Adevărul neamului”.

Realizarea acestui Adevăr ne inspiră nădejdea că „vom fi ce-am fost și mai mult decât atât”. (Petru Rareș).

Virgil MÂNDĂCANU,
doctor habilitat în pedagogie,
profesor universitar

Octavian Paler

INTERVIU CU DUMNEZEU

Ai vrea să-mi iei un interviu, deci... zise Dumnezeu.

- Dacă ai timp... i-am răspuns. Dumnezeu a zămbit.

- Timpul meu este eternitatea... Ce întrebări ai vrea să-mi pui?

- Ce te surprinde cel mai mult la oameni? Dumnezeu mi-a răspuns:

- Faptul că se plictisesc de copilărie, se grăbesc să crească..., iar apoi tânjesc iar să fie copii; ca își pierd sănătatea pentru a face bani...iar apoi își pierd banii pentru a-și recăpăta sănătatea. Faptul că se gândesc cu teamă la viitor și uită prezentul, iar astfel nu trăiesc nici prezentul, nici viitorul; că trăiesc ca și cum nu ar muri niciodată și mor ca și cum nu ar fi trăit.

Dumnezeu mi-a luat mâna și am stat tăcut un timp. Apoi am întrebat:

- Ca părinte, care ar fi cateva dintre lecțiile de viață pe care ai dori să le învețe copiii tăi?

- Să învețe că durează doar câteva secunde să deschidă răni profunde în inima celor pe care îi iubesc...

și că durează mai mulți ani pentru ca acestea să se vindece; să învețe că un om bogat nu este acela care are cel mai mult, ci acela care are nevoie de cel mai puțin; să învețe că există oameni care îi iubesc, dar pur și simplu, încă nu știu să-și exprime sentimentele; să învețe că doi oameni se pot uita la același lucru și că pot să-l vada în mod diferit; să învețe că nu este suficient să-și ierte pe ceilalți și că, de asemenea, trebuie să se ierte pe ei înșiși.

- Mulțumesc pentru timpul acordat...am zis umil.

Ar mai fi ceva ce ai dori ca oamenii să știe? Dumnezeu m-a privit zăbind și a spus:

- Doar faptul că sunt aici, întotdeauna.

PUM 2008

Buletin informativ

ADRESA REDACȚIEI:

str. V. Lupu 16/1,
Chișinău, MD 2004,
Republica Moldova
tel. 28.79.41, 069.190966 (mob.)

ECHIPA REDACȚIEI:

Tudor PLEȘCA
Lilia DOLGANIUC
Leonid AXINTE

Banca "Mobiasbancă" SA,
filiala nr.4, bd. Dacia
Cont curent în lei
22248014985444
Codul băncii 280101810

